

Teknisk beskrivning

Arbetskraftsbarometern ger information om arbetsmarknadsläget och utsikterna för 74 utbildningsgrupper, varav huvuddelen utgörs av högskoleutbildningar. Resultaten bygger på svaren på en enkät till ett urval av arbetsgivare. Undersökningen genomförs på hösten varje år. Användare av Arbetskraftsbarometern är bland andra:

- Yrkes- och studievägledare på arbetsförmedlingar och skolor
- Utbildningsplanerare
- De som skall välja utbildning, men även andra som vill orientera sig om arbetsmarknadsläget för olika utbildningsgrupper.

Arbetskraftsbarometern används också för SCB:s egen prognosverksamhet.

Undersökningen

Arbetskraftsbarometern är en urvalsundersökning som genomförs med hjälp av postenkäter. Ingen uppgiftsskyldighet föreligger. Urvalsenhet är arbetsställe. Den population som urvalen dras från utgörs av landets alla arbetsställen med minst tio anställda (fem för några utbildningsgrupper), varav minst två anställda tillhör aktuell utbildningsgrupp. För att få veta vid vilka arbetsställen olika utbildningsgrupper finns, görs en sambearbetning av registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS) och registret över befolkningens utbildning (UREG). Adresser från Företagsdatabasen (FDB) knyts till de arbetsställen som har anställda med de utvalda utbildningarna. Alla registren förs vid SCB. Blanketterna skickas till personalansvarig på respektive arbetsställe.

För utbildningsgrupper som finns representerade på färre än 150 arbetsställen i urvalsramen undersöks samtliga arbetsställen. För övriga utbildningsgrupper görs ett urval av 150 arbetsställen. Sannolikheten för ett arbetsställe att komma med i urvalet är proportionell mot dess storlek uttryckt i antalet anställda med den aktuella utbildningen.

De personalansvariga tillfrågas hur de för den aktuella utbildningsgruppen bedömer:

- Tillgången på sökande (God tillgång/Balans/Brist)
- Hur antalet anställda bedöms komma att förändras på ett respektive tre års sikt? (Öka/Vara oförändrat/Minska)

Uppgiftslämnarna får själva tolka innebörden av svarsalternativen. Exempelvis ges inga anvisningar om vad "God tillgång på sökande" av en viss utbildningsgrupp innebär.

Personalansvariga får också för den aktuella utbildningsgruppen svara på:

- Hur många anställda man har på arbetsstället.
- Om man har sökt personal och – om så är fallet – hur många.
- Om man har nyanställt personer och – om så är fallet – hur många.

Uppgiften om hur många personer en arbetsgivare uppger sig ha sökt används som vägningsfaktor för svaren på frågan om tillgång på sökande (rekryteringsläget). Svaret från en arbetsgivare som har sökt tio personer väger alltså fem gånger tyngre än svaret från den som har sökt två. Svaren på frågorna om hur antalet anställda bedöms komma att förändras på ett respektive tre års sikt vägs med hur många anställda med den aktuella utbildningen det finns på arbetsstället. Svaret från ett arbetsställe med till exempel hundra sjuksköterskor väger tio gånger tyngre än svaret från ett arbetsställe med tio.

Datainsamling i Arbetskraftsbarometern '02

Insamlingen av data pågick mellan den 19 augusti och den 11 oktober 2002. Det var 7 600 arbetsställen i urvalet och det totala antalet blanketter var 11 073 (ett och samma arbetsställe kan ingå i urvalet för flera utbildningsgrupper). Andelen inkomna blanketter var 77 procent. Det är stor variation i svarsfrekvens mellan olika utbildningsgrupper. Högst var svarsfrekvensen för grundskollärare 4-9, ma/no och receptarier. För dessa utbildningsgrupper var svarsfrekvensen 88 respektive 87 procent. För 14 av utbildningarna var svarsfrekvensen under 50 procent. För två utbildningsgrupper, medieutbildade och civilingenjörer inriktning energi- och elektroteknik understeg svarsfrekvensen 40 procent.

Den kända övertäckningen, dvs. andelen svar där man uppgivit att personal med den aktuella utbildningen *inte* fanns på arbetsstället, där arbetsstället upphört eller där organisationsförändringar medfört att man inte kunnat hänföra personalen till det efterfrågade arbetsstället, uppgick till 13 procent. Övertäckningen var högst för medieutbildade, 51 procent, och lägst för läkare, 1 procent. Bortfallet uppgick till 23 procent. Störst var bortfallet för civilingenjörer elektronik/datateknik/automation, 43 procent, och minst för grundskollärare 4-9, ma/no, 7 procent.

När redovisas inte resultaten?

För de flesta av utbildningarna har endast ett urval av arbetsgivare tillfrågats. Skattningarna av skillnaden mellan procentalen (God tillgång och Brist respektive Öka och Minska) är därför behäftade med osäkerhet.

95-procentiga konfidensintervall har beräknats för differenserna mellan procentalen. Om konfidensintervallet är bredare än +/-60 redovisas inte

resultatet. Resultat redovisas ej heller om antalet svar understiger tio. I år kan samtliga resultat redovisas.

Förändringar i Arbetskraftsbarometern

Årets undersökning innehåller 74 utbildningsgrupper, där 56 stycken representerar högskolan och 18 stycken gymnasieskolan. Sedan förra årets undersökning har gymnasietekniker och gymnasieekonomer tagits bort. Dessutom har fordonstekniker och transportutbildade slagits ihop till en grupp. I samband med Arbetskraftsbarometern'02 har en övergång skett från den äldre utbildningsnomenklaturen (SUN 96) till Svensk Utbildningsnomenklatur 2000 (SUN 2000). Förändringar av utbildningsgrupper i samband med denna övergång redovisas i bilaga 1.

För att minska övertäckningen har, fr.o.m. 1999 års undersökning, populationen för enstaka utbildningsgrupper begränsats genom s.k. branschstyrning. För exempelvis byggutbildade innebär detta att endast de arbetsställen som är verksamma inom relevanta branscher ingår i den population varifrån urvalet dras. Därmed avser undersökningen byggutbildade som arbetar i relevanta yrken vilket ökar möjligheterna för arbetsgivarna att identifiera och bedöma ett eventuellt behov.

Branschstyrning används även för omvårdnadsutbildade, musklärare, barn- och fritidsutbildade samt jord- och skogsbruksutbildade. Därutöver har branschtillhörighet använts för att särskilja gymnasielärare från grundskollärare samt för att särskilja de handels- och administrationsutbildade som arbetar inom handeln (handelsutbildade) från dem som arbetar i övriga branscher (utbildade för administrativa tjänster).

För vissa utbildningsgrupper infördes nya kriteriegränser fr.o.m. 1999 års undersökning avseende minsta antalet anställda på arbetsstället. Detta gäller t.ex. arkitekter, för vilka minsta antal anställda på arbetsställen som ingår i populationen sätts till fem mot normalt tio. Övriga grupper för vilka arbetsställena tas med från fem anställda är skogsingenjörer/skogsmästare/skogstekniker, jurister, teologer, receptarier, tandhygienister, tandsköterskor, tandläkare, veterinärer, byggutbildade, VVS-utbildade, jord- och skogsbruksutbildade, samt barn- och fritidsutbildade. För dessa grupper är det vanligt att man är sysselsatt vid mindre företag och organisationer. För mer information avseende förändringar i utbildningsgrupper se bilaga 2.

Presenterade mått

Rekryteringsläget

Rekryteringsläget är ett sammanvägt mått av arbetställets svar på frågan hur tillgången på sökande var under tiden september år 2001 t.o.m. augusti år 2002. Måttet beräknas som differensen mellan andelen som svarat god tillgång på sökande och andelen som svarat brist. Differensen varierar alltså

mellan +100 och -100, där +100 innebär att samtliga arbetsgivare anser att det råder god tillgång på sökande med den aktuella utbildningen. "Balans" redovisas i diagrammet när differensen är mellan +20 och -20. Den grå skuggningen anger ett 95-procentigt konfidensintervall. Svaren är vägda med antalet sökta personer på respektive arbetsställe.

För utbildningsgruppen byggutbildade är värdena för rekryteringsläget under åren 1993-98 ett medelvärde av de tidigare grupperna betongarbetare, byggnadsträarbetare och murare. På motsvarande sätt är äldre data för rekryteringsläget framräknat för utbildningsgruppen verkstadsutbildade, som fram t.o.m. 1998 års undersökning bestod av de tidigare grupperna plåtslagare/svetsare och verkstadsmekaniker. Det bör dessutom observeras att den tidsserie som presenteras på sidan 7 ej är helt jämförbar över åren, då de utbildningsgrupper som ingår i Arbetskraftsbarometern till viss del har förändrats under denna tidsperiod.

Andel som sökt personal

Här redovisas andelen arbetsgivare som har sökt personal med den aktuella utbildningen. Andelen beräknas som antalet arbetsgivare som har svarat att de har sökt personal dividerat med antalet som har svarat att de har personal med den aktuella utbildningen anställd. Uppgifter redovisas från och med 1993. Data för sökandekvoter för utbildningsgrupperna byggutbildade och verkstadsutbildade under perioden 1993-98 är framräknade enligt den metod som beskrivs under "Rekryteringsläget".

Behov på kort sikt

Här redovisas ett sammanvägt mått av hur arbetsgivarna bedömt att antalet anställda i den aktuella utbildningsgruppen kommer att förändras under den närmaste ett- respektive treårsperioden. Måttet beräknas som differensen mellan andelen som svarat öka och andelen som svarat minska. Differensen varierar alltså mellan +100 och -100, där +100 innebär att samtliga arbetsgivare anser att antalet med den aktuella utbildningen kommer att öka. "Oförändrat" redovisas i diagrammet när differensen är mellan +20 och -20. Den grå skuggningen anger ett 95-procentigt konfidensintervall. Svaren är vägda med antalet anställda med utbildningen på respektive arbetsställe.

Behov och tillgång på lång sikt

Flertalet av bedömningarna på lång sikt grundar sig på Prognosinstitutets rapport "Trender och prognoser 2002", som kom ut i maj 2002. I den redovisas beräkningar av såväl tillgång som efterfrågan på olika utbildningskategorier fram till år 2020.

Beräkningarna av den framtida efterfrågan (behovet) av arbetskraft med olika utbildning baseras på en bedömning av hur sysselsättningen i olika

näringsgrenar kommer att utvecklas och vilka utbildningskrav som kommer att ställas på arbetskraften i framtiden. På den senare punkten görs två alternativa antaganden, som grundar sig på hur utbildningsstrukturen hos arbetskraften i olika näringsgrenar förändrades under 1990-talet. I det ena alternativet antas förändringen komma att fortgå i samma takt som under 1990-talet, i det andra alternativet att förändringstakten halveras.

Beräkningarna av den framtida tillgången på arbetskraft med olika utbildning bygger på förutsättningen om ett i princip oförändrat utbildningssystem och ett oförändrat "utbildningsbeteende" hos individerna. Konkret innebär detta bl.a. att andelen ungdomar som genomgår gymnasiet antas förbli densamma som under de senaste åren och likaså deras fördelning på studieprogram. Vidare antas antalet nybörjare på högskolans olika utbildningar (med enstaka undantag) förbli som det senaste året och likaså andelen som fullbordar sin utbildning.

Bedömningarna i "Trender och prognoser 2002" avser ofta bredare utbildningskategorier än de i föreliggande barometerundersökning. Exempelvis redovisas i "Trender och prognoser 2002" fyra olika kategorier av civilingenjörer, medan det i barometerundersökningen finns nio. Det innebär att samma bedömning och samma formuleringar om den långa sikten kan förekomma på flera ställen.

"Trender och prognoser 2002" finns att läsa på SCB:s hemsida www.scb.se under ämnesområdena Arbetsmarknad respektive Utbildning och forskning.

Examinerade 2000/2001

Uppgifterna om antalet nyutexaminerade med högskoleutbildningar grundar sig på uppgifter ur SCB:s register över högskolestuderande. Genom den nya examensordningen som trädde i kraft 1993, som bl.a. innebär en indelning av examina i generella examina (högskoleexamen, kandidatexamen och magisterexamen) och yrkesexamina, har det blivit svårt att få jämförbarhet över tiden. Det beror dels på att klassificeringen av examina blivit svårare att göra på ett entydigt sätt, dels på att en och samma person kan avlägga flera examina grundade på till stora delar samma utbildningsinnehåll. I och med det sistnämnda finns ökad risk för överskattning av antalet examinerade personer, i och för sig inte så mycket under ett och samma läsår men väl över en längre tidsperiod. Klassificeringsproblemet har i vissa fall lett till att tidigare väl specificerade utbildningar nu blivit en del av en större grupp.

Då påbyggnadsutbildningarna till sjuksköterskeutbildningen fr.o.m. 1993 ej ger några examina går det fr.o.m. detta år inte att särredovisa nyutexaminerade sjuksköterskor inom allmän hälso- och sjukvård respektive specialistutbildade. Påbyggnads-/specialistutbildningarna har ersatts av kurser som ej redovisas i examensstatistiken. Uppgifterna om antalet avgångna från gym-

nasieskolan är hämtade från SCB:s skolstatistik.

Förvärvsarbete 2000

Uppgifterna om antalet förvärvsarbete har tagits fram genom en sambearbetning av SCB:s sysselsättningsregister (RAMS) 2000 och SCB:s utbildningsregister 2001-01-01 (UREG). Registret över befolkningens utbildning är uppbyggt av en mängd andra personregister, t.ex. högskoleregistret, registret över gymnasieelever samt folk- och bostadsräkningarna. Täckningen är emellertid inte fullständig och detaljeringsgraden i de olika källregistren varierar. Detta medför att utbildningsregistret i viss mån underskattar antalet utbildade av vissa kategorier. Beträffande de traditionella universitets- och högskoleutbildningarna, vilka utgör flertalet av de utbildningar som är med i Arbetskraftsbarometern, är täckningen god. Från sysselsättningsregistret kommer också uppgifter om hur stor andel av de förvärvsarbete med aktuell utbildning som arbetar inom stat, kommun och landsting samt inom privat sektor.

Vanligaste yrken 2001

Underlaget för beräkningarna av olika utbildningsgruppers fördelning på yrken utgörs av en sambearbetning av de register som ligger till grund för den officiella lönestatistiken med registret över befolkningens utbildning för år 2001. Utöver uppgifter om lön innehåller löneregistren bl.a. data om yrken och befattningar, vilka kodats enligt svensk standard för yrkesklassificering (SSYK). För den offentliga sektorn omfattar löneregistren samtliga anställda, medan registren för den privata sektorn grundar sig på ett urval av företag.

Genomsnittlig månadslön 2001

Uppgifterna om genomsnittlig månadslön är hämtade från SCB:s lönestatistik. Lönestatistiken över den offentliga sektorn baseras på ett totalräknat material. För den privata sektorn däremot bygger statistiken på en urvalsundersökning och avser hösten 2001. Statistiken baseras på ett annat urval av arbetsställen än Arbetskraftsbarometerns.

Lönenivåerna för olika utbildningsgrupper påverkas till viss del av vilka företag som ingår i urvalet det aktuella året. Jämförelser av lönerna mellan olika årgångar av Arbetskraftsbarometern bör därför ej göras. Framförallt blir skattningen behäftad med stor osäkerhet när antalet personer i urvalet som tillhör en utbildningsgrupp är litet. Av denna anledning redovisas ingen löneuppgift för utbildningsgrupper där antalet personer i urvalet understiger

100. Fr.o.m. 1998 års Arbetskraftsbarometer ingår även ägare, delägare och verkställande direktörer i urvalet för lönestatistiken.

Löneuppgifterna för den privata sektorn avser tjänstemän förutom för utbildningsgrupperna byggutbildade, processutbildade, träutbildade, verkstadsutbildade, fordons-och transportutbildade, elektriker, styr-och reglertekniskt utbildade, tele- och elektronikutbildade, energiutbildade, VVS-utbildade, jord- och skogsbruksutbildade samt restaurang- och storhushållsutbildade, där löneuppgifterna avser arbetare. Det är okänt i vilken utsträckning individerna arbetar i yrken där deras utbildning är adekvat.

Lönerna redovisas efter kön, sektor och arbetslivserfarenhet. Med yrkeserfarna avses examinerade t.o.m. 1997 och forskarexaminerade, oavsett examensår. Med nyutexaminerade avses examinerade 1998-00. I redovisningen ingår endast heltidsanställda. Genomsnittlig månadslön för handels- och administrationsutbildade redovisas ej då löneuppgifterna ej kan fördelas efter bransch.

För ytterligare information om olika utbildningsgruppers årliga löneförändringar hänvisas till SCB:s program för Lönestruktur- och yrkesstatistik (SCB, Örebro, tfn 019-17 60 00).

Teckenförklaring

- Intet finns att redovisa
- .. Uppgift alltför osäker för att anges

Bilaga 1

Förändring av utbildningsgrupper vid övergång till utbildningsnomenklatur, SUN 2000.

I samband med Arbetskraftsbarometer' 02 har en övergång skett från den äldre utbildningsnomenklaturen (SUN 96) till Svensk Utbildnings Nomenklatur 2000 (SUN2000). Detta har medfört en del förändringar i utbildningsgrupperna. Många utbildningsgrupper påverkas inte alls och andra uppvisar endast mindre skillnader. Nedan redovisas de utbildningsgrupper där förändringarna har varit relativt omfattande jämfört med tidigare år.

Civilingenjörer elektronik/datateknik/automation

Forskarutbildning tillkommer, andelen forskare ökar från 0 procent till ca 28 procent.

Civilingenjörer kemi- och bioteknik

Andelen forskare ökar från ca 3 procent till ca 15 procent.

Civilingenjörer material- och geoteknik

Andelen forskare ökar från ca 6 procent till ca 24 procent.

Högskoleingenjörer byggnadsteknik

Brandingenjörer tillkommer, vilket innebär ett tillskott på ca 45 procent.

Högskoleingenjörer el/elektronik/datateknik

Ingenjörsutbildningar i styr- och reglerteknik, datateknik, energi- och elektroteknik tillkommer, liksom driftsingenjörsutbildning och driftsteknikerutbildning - utgör tillsammans ett tillskott på ca 165 procent.

Högskoleingenjörer kemi-, bio- och materialteknik

Ingenjörsutbildningar i material-, livsmedels-, textil- trä- och pappers- teknik tillkommer - utgör tillsammans ett tillskott på ca 80 procent.

Högskoleingenjörer maskin-, fordons- och farkostteknik

Ingenjörsutbildningar i grafisk teknik, fordons- och farkostteknik tillkommer, liksom flygdriftsingenjörsutbildning och maskinteknikerutbildning - utgör tillsammans ett tillskott på ca 115 procent.

Personalvetare/Beteendevetare

Socialantropologi och forskarutbildning inom psykologi tillkommer och utgör tillsammans ett tillskott på ca 17 procent.

Psykologer

Forskarutbildning inom psykologi, som utgör ca 10 procent, förs över till utbildningsgruppen Personalvetare/Beteendevetare.

samman. Fordons- och farkostteknik utgör nu ca 65 procent av utbildningsgruppen. Ett tillskott av utbildade i fartygs- och flygteknik samt av utbildade inom sjöfart, luftfart och annan utbildning inom transporttjänst utgör tillsammans ca 18 procent.

Gymnasieekonomer

Utbildningsgruppen utgår.

Omvårdnadsutbildade

Motsvarande ca 13 procent plockas bort då de nu sorterar under ospecificerad utbildning inom hälso- och sjukvård.

Elektriker

Ca 12 procent plockas bort då de nu sorterar under annan utbildning i elektronik, datateknik och automation. Ett tillskott motsvarande ca 6 procent av elektromekaniker.

Styr- och reglertekniskt utbildade

Elektromekanikerutbildning, som utgör ca 12 procent, förs över till utbildningsgruppen Elektriker.

Tele-/Elektronikutbildade

Tillskott av utbildade i el- och teletekniskt arbete samt av tidigare ospecificerade utbildningar motsvarande ca 11 procent.

Energiutbildade

Fastighetsskötareutbildning, som utgör ca 23 procent, förs över till utbildningsgruppen Byggutbildade. Ett tillskott motsvarande ca 9 procent av drifts- och underhållstekniker.

Medieutbildade

De tvååriga medieutbildningarna, som utgör ca 25 procent, plockas bort.

Gymnasietekniker

Utbildningsgruppen utgår.

I 33 utbildningsgrupper har mindre förändringar skett i samband med övergången till den nya utbildningsnomenklaturen.

Bilaga 2

Förändrade utbildningsgrupper

Namn	Tidigare namn
Barn- och fritidsutbildade <i>Barn- och fritidsutbildade består endast av dem som genomgått nuvarande gymnasieskolans Barn- och fritidsprogram medan utbildningsgruppen Barnskötare som fanns med t.o.m. 1998 års undersökning även omfattade äldre barnskötareutbildningar.</i>	Barnskötare
Byggutbildade <i>Samtliga med gymnasial byggutbildning ingår sedan 1999 års undersökning i utbildningsgruppen Byggutbildade.</i>	Betongarbetare Byggnadsträarbetare Murare
Jord- och skogsbruksutbildade <i>Enda förändringen är bytet av utbildningsgruppens namn.</i>	Naturbruksutbildade
Grundskollärare 1-7, ma/no Grundskollärare 1-7, sv/so <i>Grundskollärare 1-7 är sedan 1999 indelade efter inriktning.</i>	Grundskollärare 1-7
Grundskollärare 4-9, ma/no Grundskollärare 4-9, språk/so <i>Grundskollärare 4-9 är sedan 1999 indelade efter inriktning.</i>	Grundskollärare 4-9
Omvårdnadsutbildade <i>Samtliga med gymnasial omvårdnadsutbildning ingår sedan 1999 i utbildningsgruppen Omvårdnadsutbildade.</i>	Undersköterskor
Samhällsvetare <i>Omfattar sedan 1999 även högskoleutbildade inom förvaltning och administration.</i>	
Sjuksköterskor - allmän hälso- och sjukvård <i>Omfattar ej längre distriktssköterskeutbildning, som sedan 1999 års undersökning tillhör gruppen Sjuksköterskor - specialistutbildade.</i>	

Namn	Tidigare namn
Sjuksköterskor - specialistutbildade	Sjuksköterskor - diagn radiologi Sjuksköterskor - onkologi Sjuksköterskor - operationssjukv Sjuksköterskor - psykiatrisk vård Sjuksköterskor - ögonsjukvård
<i>Samtliga specialistutbildade sjuksköterskor tillhör sedan 1999 samma utbildningsgrupp.</i>	
Social omsorgsutbildade	Föreståndare i äldreomsorgen
<i>Samtliga med social omsorgsutbildning på högskolenivå ingår sedan 1999 års undersökning i utbildningsgruppen Social omsorgsutbildade.</i>	
Verkstadsutbildade	Svetsare/Plåtslagare Verkstadsmekaniker
<i>Samtliga med gymnasial verkstadsutbildning ingår sedan 1999 i utbildningsgruppen.</i>	

Bilaga 3

Svarsfördelning för de olika utbildningsgrupperna. Procent

	Tillgång på sökande						Behov på kort sikt						Svar		
	Nyutexaminerade			Yrkeserfarna			1 år			3 år			Sök- kvot	med anst ¹	Över- täckn ²
	God	Bal	Brist	God	Bal	Brist	Öka	Oför	Minsk	Öka	Oför	Minsk			
Arkitekter	50	29	21	9	37	54	19	68	14	51	45	4	51	73	7
Civ ing elektro/data	63	23	14	22	28	50	33	51	17	65	23	11	48	47	10
Civ ing elektroteknik	68	17	15	24	35	41	27	62	11	67	31	2	33	37	21
Civ ing industriell ek	58	35	7	32	39	29	12	81	8	61	33	7	25	44	15
Civ ing kemi-/biotek	75	21	4	8	67	25	35	63	2	48	50	2	46	61	9
Civ ing lantmäteri	54	20	26	11	27	62	20	78	3	29	65	5	42	64	10
Civ ing maskintekn	66	29	5	3	31	66	26	62	12	52	47	1	40	56	11
Civ ing materialtekn	45	24	31	7	47	46	30	70	0	43	56	1	35	56	17
Civ ing teknisk fysik	74	19	7	19	31	51	26	63	11	41	48	10	23	41	19
Civ ing byggnadstekn	21	46	34	3	38	59	36	57	8	56	38	7	37	47	17
Högsk ing el/elektro	45	15	41	9	28	64	27	67	6	74	20	6	39	56	12
Högsk ing kemitekn	57	36	8	24	32	44	23	73	3	55	41	5	45	57	10
Högsk ing mask.tekn	56	19	25	8	33	59	32	65	3	55	38	7	51	59	13
Högsk ing byggnatekn	23	42	36	1	7	91	54	42	3	73	23	3	59	60	15
Biologer	79	19	2	48	36	16	25	71	4	43	51	6	56	50	10
Fysiker	21	73	6	21	46	34	10	78	12	21	65	14	40	45	20
Kemister	59	28	13	13	58	29	24	66	9	39	47	14	45	60	6
Agronomer	52	32	16	33	31	36	13	76	11	20	63	17	47	79	8
Lantmästare	26	52	23	10	32	58	17	72	12	31	55	14	39	85	5
Jägmästare/Skogsv	81	18	1	17	46	37	8	77	15	27	57	16	35	84	7
Skogsing-/mäst-/tekn	75	12	13	20	46	34	11	85	4	40	45	16	44	84	5
Byggtutbildade	7	44	49	6	12	82	46	49	5	65	26	9	55	55	22
Processutbildade	2	22	76	5	18	77	35	54	11	52	34	14	41	59	21
Träutbildade	6	19	74	2	15	82	42	48	10	55	34	11	51	49	34
Verkstadsutbildade	3	11	86	4	2	94	46	48	7	55	24	21	58	60	19
Fordons-/transportutb	7	31	63	2	9	90	42	53	5	54	28	17	51	58	19
Elektriker	20	39	41	4	13	84	29	63	8	52	41	7	39	69	14
Styr- och reglertekn	31	35	34	0	28	72	28	70	3	45	53	2	48	59	16
Tele-/Elektronikutb	16	30	54	2	30	69	20	61	20	54	28	18	41	47	21
Energiutbildade	21	40	39	15	10	76	34	55	11	56	32	12	45	46	31
VVS-utbildade	9	19	72	7	7	87	36	62	2	57	40	3	51	61	10
Jord- o skogsbr.utb	3	11	86	6	14	80	22	72	6	44	43	12	53	67	20
Ekonomer	75	19	6	27	50	23	26	68	7	50	46	4	54	71	8
Jurister	83	17	0	43	37	20	23	74	3	35	58	8	51	81	4
Personal/Beteendev	70	27	2	19	47	34	23	75	2	45	49	6	54	51	16
Program/Systemer	89	11	0	57	36	7	27	67	6	62	32	6	48	51	13
Psykologer	32	36	32	7	22	72	22	74	4	39	58	3	64	65	13
Samhällsvetare	82	15	4	48	34	18	13	85	3	19	73	8	34	47	23
Socionomer	12	16	73	10	15	76	22	76	2	33	63	4	70	72	7

	Tillgång på sökande						Behov på kort sikt						Svar		
	Njutexaminerade			Yrkeserfarna			1 år			3 år			Sök- kvot	med anst ¹	Över- täckn ²
	God	Bal	Brist	God	Bal	Brist	Öka	Oför	Minsk	Öka	Oför	Minsk			
Handelsutbildade	49	12	39	25	45	30	16	76	8	30	60	10	21	51	18
Utb för adm tjänster	72	28	0	62	36	3	0	63	37	9	30	61	30	47	21
Apotekare	23	37	40	9	42	50	20	74	6	33	60	8	49	75	4
Receptarier	0	6	94	0	18	81	38	54	8	45	49	6	72	87	2
Biomed analytiker	36	30	34	6	37	57	26	72	3	31	62	7	53	60	7
Arbetssterapeuter	24	46	30	13	38	49	16	82	3	32	65	4	62	69	12
Sjukgymnaster	36	27	38	21	27	52	17	82	1	41	57	2	68	65	7
Läkare	3	34	63	0	5	95	36	63	1	46	51	3	58	63	1
Sjuksköt allmän	3	16	82	1	7	92	46	51	4	57	39	4	66	65	9
Sjuksköt specialist	8	21	71	7	17	77	39	58	3	59	36	5	71	61	11
Barnmorskor	7	34	59	2	40	58	41	58	1	56	44	1	62	62	16
Social omsorgsutb	9	35	56	0	37	63	36	61	3	54	42	4	52	56	14
Omvårdnadsutb	25	36	39	21	50	29	26	70	4	48	37	15	69	71	3
Tandhygienister	24	33	43	7	30	63	23	75	1	49	50	1	38	83	7
Tandläkare	6	13	82	2	6	92	17	76	8	25	65	10	46	81	6
Tandskötterskor	21	29	50	13	24	63	15	79	6	26	54	20	34	79	6
Veterinärer	5	49	46	4	9	87	15	85	0	49	51	0	61	79	7
Barn- och fritidsutb	47	28	25	33	16	51	27	59	15	25	48	28	44	44	44
Fritidspedagoger	8	16	76	7	14	79	11	85	4	35	54	12	67	77	15
Förskollärare	10	26	65	7	23	70	16	75	9	38	44	18	63	82	4
Bildlärare	25	39	37	32	35	34	6	90	4	13	80	7	35	67	15
Idrottslärare	13	24	63	7	20	73	4	92	4	17	73	10	42	83	7
Musiklärare	15	35	51	13	30	57	10	83	7	27	62	11	57	81	9
Specialped/speciallär	18	16	67	4	10	86	34	65	1	46	50	4	49	77	7
Gr sk lär 1-7, ma/no	20	36	44	8	35	56	16	81	3	32	59	10	51	77	9
Gr sk lär 1-7, sv/so	20	30	50	6	32	62	7	86	7	24	57	20	61	81	6
Gr sk lär 4-9, ma/no	23	21	55	19	15	66	34	64	2	46	46	9	82	88	5
Gr sk lär 4-9, spr/so	21	32	47	3	27	70	14	80	6	35	52	12	77	82	8
Gymnlär, hist/sam	73	22	4	55	37	9	5	85	11	29	61	10	46	83	5
Gymnlär, mat/nat	31	43	27	34	42	25	12	80	8	43	50	7	64	81	7
Gymnlär, språk	50	25	25	41	26	33	9	81	11	23	55	22	60	81	9
Bibliotekarier	50	41	8	19	56	25	14	82	4	45	50	6	51	74	5
Rel.vet/Teologer	5	28	67	6	35	59	14	84	2	20	70	10	47	85	4
Medieutbildade	75	25	0	22	42	36	10	76	14	17	68	16	18	21	51
Restaurangutb	12	27	62	6	10	84	10	75	15	51	47	2	40	40	36
Samtliga	35	28	38	15	29	56	23	70	7	42	48	10	49	64	13

1) Andel svarande i urvalet som har anställda med efterfrågad utbildning.

2) Andel svarande i urvalet som saknar anställda med efterfrågad utbildning.

Bilaga 4

Vägledning

Uppgifterna gäller (Koder enligt Svensk utbildningsnomenklatur, SUN 2000):

- Arbetsställe** Svaren på frågorna skall avse den verksamhet och den personal som finns på det arbetsställe som blanketten är adresserad till. Om Ni är osäker på vilket arbetsställe det gäller, finns - med några undantag - arbetsställets nummer angivet i adressen. Arbetsställenumret används vid redovisning av kontrolluppgifter. Antalet anställda med utbildningen på arbetsstället 2000 (enligt register vid SCB) anges på blanketten för att Ni lättare skall kunna identifiera det arbetsställe som svaren skall avse.
- Anställda** Alla anställda på arbetsstället med den efterfrågade utbildningen, eller motsvarande äldre utbildning, skall räknas med. Vikarier (**ej semestervikarier**), projektanställda och övriga korttidsanställda ingår. Tjänstlediga och långtidsfrånvarande skall **inte** räknas med. Personal med forskarutbildning ingår. Utbildningen skall vara relevant för den tjänst som den anställde innehar. En undersköterska som arbetar som lokalvårdare skall t.ex. inte medtas. Om Ni har anställda med den efterfrågade utbildningen men **samtliga** har arbetsuppgifter där utbildningen saknar relevans skall Ni kryssa i "Nej" på fråga 1.
- Sökta** För fråga 4 skall antalet sökta **personer** anges, inte antalet tillfällen som man sökt personal till en viss tjänst. Vikarier (**ej semestervikarier**), projektanställda och övriga korttidsanställda skall räknas med. Personer som anställs från s.k. turlista skall ingå i antalet sökta och nyanställda.
- Utbildning** De utbildningar som ingår i en viss utbildningsgrupp finns listade ovan med kod enligt Svensk utbildningsnomenklatur (SUN 2000). En verbal beskrivning finns på blanketten.
- Annan ägare** Om arbetsstället överlåtit till annan ägare med bibehållen verksamhet ber vi Er ändå fylla i blanketten. Om arbetsstället lagts ner, notera detta på blanketten och sänd in den till SCB.
- Bedömningar** Flera frågor på blanketten innebär att Ni måste göra subjektiva bedömningar. Är Ni tveksam om det lämpligaste alternativet på någon fråga, ber vi Er försöka göra en bedömning hellre än att inte svara alls.

Glöm inte att ange Ert namn och telefonnummer nedtill på blanketten.
Sänd svaren i bifogat svarskuvert senast den 11 oktober.

Bilaga 5

Här lämnade uppgifter är sekretesskyddade enligt 9 kap 4 § sekretesslagen (SFS 1980:100). Uppgiftskyldighet föreligger inte.

ARBETSKRAFTSBAROMETERN '02

Uppgifterna gäller

Adress (Var vänlig rätta ev felaktig adress)

Personalansvarig
Arbetsställenummer:

För SCB	
Kod	Utb Gr
Org nr	
Arbställe Nr	

Antalet anställda med ovan angiven utbildning på Ert arbetsställe 2000 enligt SCB:

Löpnummer

1	Har Ni personal med ovan angiven utbildning anställd?	1 ☐ Ja	2 ☐ Nej	→ Ange Er uppgiftslämnare längst ned och återsänd blanketten.
2	Ungefär hur många med denna utbildning är anställda hos Er i augusti 2002?	_____ personer		
3	Hur bedömer Ni att antalet anställda med denna utbildning kommer att förändras för Er del på 1 års sikt och på 3 års sikt?	a) På 1 års sikt 1 ☐ Öka 2 ☐ Vara oförändrat 3 ☐ Minska	b) På 3 års sikt 1 ☐ Öka 2 ☐ Vara oförändrat 3 ☐ Minska	
4	a) Har Ni sökt personal med denna utbildning under det senaste året, d.v.s. sep 2001 - aug 2002? b) Om "Ja", ange ungefär hur många c) Har Ni nyanställt personal med denna utbildning under det senaste året, d.v.s. sep 2001 - aug 2002? d) Om "Ja", ange ungefär hur många	1 ☐ Ja _____ personer 1 ☐ Ja _____ personer	2 ☐ Nej → Om Nej på båda frågorna, ange Er uppgiftslämnare längst ned och återsänd blanketten. 2 ☐ Nej →	
5	Hur var tillgången på sökande med denna utbildning?	a) Nyutexaminerade 1 ☐ God tillgång på sökande 2 ☐ Balans 3 ☐ Brist på sökande 4 ☐ Har ej sökt nyutexaminerade	b) Yrkeseferna 1 ☐ God tillgång på sökande 2 ☐ Balans 3 ☐ Brist på sökande 4 ☐ Har ej sökt yrkeseferna	
Önskar Ni rapporten Arbetskraftsbarometern? 1 ☐ Ja		Datum	Uppgiftslämnarens namn och tel (även riktnr) TEXTA	

Tack för Din Medverkan!

Stoppa blanketten i det frankerade svarskuvertet och posta så snart som möjligt, dock senast den 11 oktober

Blankettutgivare
SCB Statistiska centralbyrån
Statistics Sweden
Prognosinstitutet

Postadress
Box 24 300
104 51 Stockholm

Kontaktpersoner
Inger Huggare
Stefan Vikenmark

Telefon
08-506 948 64
08-506 943 78

Bilaga 6

Rättelse beträffande rekryteringsläget år 2000 och 2001

I Arbetskraftsbarometern '00 och '01 förekom tyvärr felaktiga värden i redovisningen av rekryteringsläget för vissa utbildningsgrupper. I några fall avvek de redovisade värdena mycket kraftigt från de korrekta. I övrigt var avvikelserna relativt små.

Felen orsakades av ett programmeringsfel. Det ledde till att vissa arbetsställen fick mycket stor vikt vid sammanvägningen av svaren på frågan "Hur var tillgången på sökande med denna utbildning?" De arbetsställen det gällde hade svarat Ja både på frågan om de sökt personal och om de anställt personal, men *i ingetdera fallet* uppgivit vilket antal personer det rörde sig om. De arbetsställen som lämnat just den svarskombinationen fick mycket stor vikt och effekten blev särskilt stor om dessa arbetsställen svarade lika på ovanstående fråga.

I föreliggande rapport är de felaktiga värdena för de båda åren ersatta med korrekta värden i de kurvor som visar rekryteringsläget 1993–2002. Nedan redovisas de utbildningsgrupper för vilka rättelser gjorts och hur bedömningen ändrats. Med Redovisad bedömning menas den bild av rekryteringsläget som gavs i Arbetskraftsbarometern '00 och '01 och med Korrigerad bedömning avses den bild som de omräknade värdena ger sedan programmeringsfelet rättats till.

År 2000	Nyexaminerade		Yrkeserfarna	
	<i>Redovisad bedömning</i>	<i>Korrigerad bedömning</i>	<i>Redovisad bedömning</i>	<i>Korrigerad bedömning</i>
Utbildningsgrupp				
Civ.ing. energi- och elektro	God tillg.	Brist	Brist	Brist (B)
Civ.ing. teknisk fysik	Brist	Brist (A)	Brist	Brist (B)
Högskoleing.el/ elektronik/datatekn.	Brist	Balans	Brist	Brist (B)
Fysiker	Balans	Brist	Brist	Brist (B)

År 2001	Nyexaminerade		Yrkeserfarna	
	<i>Redovisad bedömning</i>	<i>Korrigerad bedömning</i>	<i>Redovisad bedömning</i>	<i>Korrigerad bedömning</i>
Utbildningsgrupp				
Civ.ing.elektronik/ datateknik/automation	God tillg.	Balans	Brist	Brist (B)
Civ.ing. energi, elektroteknik	God tillg.	Brist	Brist	Brist (B)
Civ.ing. industriell ekonomi	Balans	God tillg.	Balans	Brist
Högskoleing. maskinteknik	Brist	God tillg.	Brist	Brist (B)
Fysiker	Brist	Brist (B)	Brist	Balans
Programmerare /systemerare	God tillg.	God tillg.(D)	Brist	Brist (C)
Verkstadsutbildade	Brist	Brist (B)	Brist	Brist (B)

- (A) = ingen skillnad jämfört med tidigare redovisad bedömning
(B) = mindre brist än den som tidigare redovisats
(C) = större brist än den som tidigare redovisats
(D) = mindre god tillgång än den som tidigare redovisats.

Alfabetiskt register över utbildningsgrupperna

	sida	<i>Lärare,</i>	
Agronomer	36	bild	78
Apotekare	60	förskola	77
Arbeterapeuter	63	grundskola 1-7, ma/no	82
Arkitekter	19	grundskola 1-7, sv/so	83
Barnmorskor	68	grundskola 4-9, ma/no	84
Barn- och fritidsutbildade	75	grundskola 4-9, språk/so	85
Bibliotekariär	89	gymnasie, historia/samhällsvetensk ..	86
Biologer	33	gymnasie, matematik/naturvetensk ..	87
Biomedicinska analytiker	62	gymnasie, språk	88
Byggutbildade	40	idrott	79
<i>Civilingenjörer,</i>		musik	80
elektronik/datateknik/automation	20	special	81
energi- och elektroteknik	21	Medieutbildade	91
industriell ekonomi	22	Omvårdnadsutbildade	70
kemi- och bioteknik	23	Personalvetare/Beteendevetare	53
lantmäteri	24	Processutbildade	41
maskin- fordons- och farkostteknik ..	25	Programmerare/Systemerare	54
material- och geoteknik	26	Psykologer	55
teknisk fysik	27	Receptariär	61
byggnadsteknik	28	Religionsvetare/Teologer	90
Ekonomer	51	Restaurang-/Storhushållsutbildade	92
Elektriker	45	Samhällsvetare	56
Energiutbildade	48	Sjukgymnaster	64
Fordons- och transportutbildade	44	<i>Sjuksköterskor,</i>	
Fritidspedagoger	76	allmän hälso- och sjukvård	66
Fysiker	34	specialistutbildade	67
Handelsutbildade	58	Skogsingenjörer/Skogsmästare/	
<i>Högskoleingenjörer,</i>		Skogstekn	39
byggnadsteknik	32	Social omsorgsutbildade	69
el/elektronik/datateknik	29	Socionomer	57
kemi-, bio-, materialteknik	30	Styr- och reglertekniskt utbildade	46
maskin-, fordons-, farkostteknik	31	Tandhygienister	71
Jord- och skogsbruksutbildade	50	Tandläkare	72
Jurister	52	Tandsköterskor	73
Jägmästare/Skogsvetare	38	Tele-/Elektronikutbildade	47
Kemister	35	Träutbildade	42
Lantmästare	37	Utbildade för administrativa tjänster ...	59
Läkare	65	Verkstadsutbildade	43
		Veterinärer	74
		VVS-utbildade	49